

ЗНАЧЕННЯ ФІЛОСОФСЬКОЇ СПАДЩИНИ Г. С. СКОВОРОДИ

Котенко К. О.

Науковий керівник – канд.іст.наук, доц. Бадєєва Л. І.

Харківський національний університет радіоелектроніки

(61166, Харків, пр. Науки, 14, каф. українознавства, тел. (057) 702-14-98)

У поданій роботі здійснено спробу вибірково проаналізувати відомі афоризми та поезії Григорія Савича Сковороди, з'ясувати їх філософську суть та роль для сучасного читача.

Ключові слова: байка, філософ, «сродна праця», афоризми, свобода, Богдан Хмельницький, час, праця, любов.

Григорій Сковорода – зачинатель байки в українській літературі, носій філософських думок та просвітницьких ідей, невичерпна криниця знань, генератор потужних афоризмів, якими користуються вже не одне покоління людей.

Поет і прозаїк, поліглот і викладач, мандрівник та музикант. Скільки чеснот поєднувала у собі ця неординарна особистість? Його філософські погляди порівнюють з давньогрецьким філософом та мислителем Сократом. Пройшло 300 років, а твори і досі зачаровують своїми філософськими думками, глибокою мораллю та етичним підґрунтям у них.

Любов – це рушійна сила, яка живить людину, немов вода рослину, вона змінює внутрішній світ особистості і веде в царство добра та справедливості. Як влучно сказав Григорій Савич про найцінніше почуття:

«Хіба не любов усе єднає, будує, творить, подібно до того, як ворожість руйнує?» [2, с. 246] або *«Все минає, але любов після всього зостається»* [2, с. 247].

За вченням Сковороди, любов об'єднує людей і творить чудеса, хіба не вона вказує людству на вирішення всіх проблем мирним шляхом та повагою один до одного; тоді як ворожість, нелюбов до ближнього – веде до суперечок та чвар.

Працювати за покликанням і знайти себе у світі – це мрія кожної людини. Як писав відомий мислитель XVIII ст. Григорій Савич Сковорода: *«Сродна праця – це найсолодша в світі річ»* [3, с. 192] або *«Роби те, до чого народжений»* [3, с. 193].

Великий мандрівник Сковорода велику увагу приділяв свободі та незалежності, він так і не одружився за все своє життя.

Для нього свобода – це кодекс життя, його кумир – відомий борець за незалежність Богдан Хмельницький: *«Що є свобода? Добро в ній яке? Кажуть, неначе воно золоте?»* [4, с. 91].

У вірші «De libertate» йде мова про Хмельницького: *Слава навіки буде з тобою, Вольності отче, Богдане-герою!* [4, с. 91].

Тема свободи для України актуальна й нині, наша країна виборює собі право бути вільною державою, воюючи проти Росії.

У цьому житті все потрібно робити вчасно: навчатися, створювати сім'ю, виконувати завдання, бо втративши час, його не надолужиш. Слова філософа Сковороди не втратили актуальності й через 300 років: «Тоді лише пізнається цінність часу, коли він втрачений» або «З усіх утрат втрата часу найтяжча» [5, с. 166].

Людство завжди цікавило питання про те, як може людина жити плодами за рахунок іншої. Чому в житті так багато шершнів? Мабуть, тому, що вони звикли жити працею за рахунок інших. Пристосуванцям завжди найлегше, бо у них збіднілий внутрішній світ і відсутнє почуття справедливості, гідності та поваги до інших. У байці «Бджола і Шершень» показано людину, яка насолоджується своєю власною працею: *«Але нам незрівнянно більша радість збирати мед, аніж його споживати. До сього ми народжені і будемо такі, доки не помremo. А без сього жити, навіть купаючись у меду, для нас найлютіша мука»* [1, с. 27].

роаналізувавши деякі поезії, байки та афоризми відомого мандрівника Сковороди, ми з упевненістю можемо сказати, що вони несуть філософське підґрунтя та є актуальними в наш час. Знайомлячись з творами митця, сучасники можуть знайти відповіді на питання, які їх цікавлять. Вони є повчальними не для одного покоління.

Література

1. Григорій Сковорода. Байки харківські. // Григорій Сковорода. Буквар миру. Книга для сімейного читання. Переклад з рос. Л. Ушкалова. Харків: КСД, 2015. 320 с. С. 8-36.

2. Сковорода Григорій. Повна академічна збірка творів / За ред. проф.Л. Ушкалова. 2-ге вид., стер. Харків, 2016. 1400 с.

3. Попович М. Григорій Сковорода: філософія свободи. Київ: Майстерня Білецьких, 2007. 256 с.

4. Григорій Сковорода. Повне зібрання творів: у 2-х т. Т. 1. Трактати та діалоги. Київ: Богуславкнига, 2011. 432 с.

5. Багалій Д.І. Український мандрований філософ Григорій Сковорода. Київ, 1992.